

Zakletý v čase

AUDREY
NIFFENEGGEROVÁ

ARGO

Seriál na
HBO Max

Z A K L E T Ý V Č A S E

Audrey Niffeneggerová
Z A K L E T Ý   V   Č A S E

Přeložila Petra Andělová

© Argo, 2022

The Time Traveler's Wife

Copyright © Audrey Niffenegger, 2003

Translation © Petra Andělová, 2009

ISBN 978-80-257-3882-5 (váz.)

ISBN 978-80-257-3934-1 (e-kniha)

Hodiny jsou naším bankéřem,
výběřčím daní a policistou,
vnitřní hodiny jsou naší manželkou.

– J. B. Priestley, *Člověk a čas*

L Á S K A P O L Á S C E

Nadejde čas,
kdy radostně
sám sebe uvítáš
na prahu, v zrcadle
a s úsměvem

řekneš: Posad' se. Jez.
Zamiluješ si znovu cizince, své bývalé já.
Víno a chléb mu dáš, i srdce vrátíš
sám sobě, cizinci, který tě miloval

po celý život, ač sis ho nevšímal
kvůli té, již jsi nesešel z mysli.
Vezmi z police milostné dopisy,

staré fotky, vzkazy zoufalé,
a ze zrcadla sloupni vlastní obraz.
Sedni si a na životě se pas.

– Derek Walcott

Pro

ELIZABETHU HILLMANOVOU TAMANDLOVOU

20. května 1915 – 18. prosince 1986

a

NORBERTA CHARLESE TAMANDLA

11. února 1915 – 23. května 1957

P R O L O G

CLARE: Je těžké zůstat sám. Čekám na Henryho a nevím, kde je. Myslím na to, jestli je v pořádku. Je těžké být tím, kdo zůstává.

Neustále něco dělám. Čas tak rychleji ubíhá.

Sama chodím spát a sama se probouzím. Chodím na procházky. Pracuju, dokud se neunavím. Pozoruju, jak si vítr pohrává se smetím, které celou zimu leželo pod příkrovem sněhu. Všechno vypadá jednoduše, dokud se nad tím člověk nezamyslí. Proč je láska silnější, když se milovaný člověk ztratí v nedohlednu?

Kdysi dávno muži odplouvali na moře a ženy čekaly, až se vrátí. Stály na břehu a pohledem pročesávaly horizont, jestli se na něm neobjeví loďka. Stejně tak já dnes čekám na Henryho. Zmizel proti své vůli. Bez varování. Čekám. Každá minuta čekání se vleče a připadá mi jako celý rok. Trvá celou věčnost. Každý okamžik mi připadá nehybný a průhledný jako sklo. Skrze něj vidím nekonečnou řadu dnů. Proč jen odešel tam, kam za ním nemohu?

HENRY: Jaké to je? *Jaké to je?*

Někdy mi připadá, že jsem se jen na okamžik zasnul. Jenomže potom se náhle proberete a zjistíte, že všechno zmizelo: kniha, kterou jste drželi

v ruce, kostkovaná červená košile s bílými knoflíky, oblíbené černé džíny a hnědé ponožky, ze kterých se už téměř vyklubala jedna pata, obývací pokoj i bublající konvice na čaj v kuchyni. Najednou stojíte po kotníky v ledové vodě ve strouze u neznámé venkovské cesty nahý a bezbranný jako pískle. Chvíli si děláte naději, že se kniha, obývací a všechno ostatní vrátí. Ještě tak pět minut se třesete, nadáváte a marně doufáte, že zase zmizíte, a potom se vydáte libovolným směrem. Nakonec narazíte na venkovské stavení, kde se dá něco ukrást nebo přinejmenším vysvětlit. Krádež člověka občas přivede do vězení, ale vysvětlování je mnohem únavnější, časově náročnější a stejně musíte lhát, což taky může skončit vězením, takže to vlastně vyjde nastejno.

Někdy máte pocit, že jste příliš rychle vstali, i když se v polospánku převalujete v posteli. V hlavě vám pulzuje krev, cítíte závrať jako při pohledu z výšky. Ruce i nohy vás brní a najednou jsou pryč. Zase jste se přemístili jinam. Trvá to jen okamžik a máte sotva čas, abyste se pokusili něčeho chytit, tlučete kolem sebe hlava nehlava (a pravděpodobně tak ublížíte sami sobě nebo rozbijete nějakou cennou věc). Zničehonic to s vámi smýkne na sytě zelený koberec v recepci Motelu 6 v Athénách ve státě Ohio. Je pondělí 6. srpna 1981 a hodiny ukazují 4.16. Narazíte hlavou do něčích dveří. Nějaká Tina Schulmanová z Filadelfie otevře a vyjekne, protože jí u nohou právě omdlí nahý chlap odřený od koberce. Proberete se s otřesenou mozku v okresní nemocnici. Před dveřmi sedí policista a poslouchá z praskajícího rádia přímý přenos basketbalového zápasu. Naštěstí vás záhy pohltní milosrdné bezvědomí a proberete se o několik hodin později ve vlastní posteli. Sklání se nad vámi vaše žena a vypadá velice ustaraně.

Někdy vás zaplaví euforie. Všechno je rozmazané a obklopené aurou, vtom se vám udělá nevolno a zmizíte. Vyzvrácíte se někde na předměstí do nejbližších muškátů, do otcových tenisů, na podlahu vlastní koupelny o tři dny mladší, na dřevěný chodník v illinoiském Oak Parku někdy kolem roku 1903, případně jednoho krásného podzimního dne v padesátých letech na tenisový kurt či na špičky svých bosých nohou na mnoha různých místech a v mnoha různých dobách.

Jaké to je?

Přesně takové, jako když se vám zdá o zkoušce, na kterou jste se neučili, navíc na ni přicházíte úplně nazí a nechali jste doma všechny doklady.

Tam venku, kdesi v čase, se převracím naruby a měním v žalostnou karikaturu sebe sama. Stává se ze mě zloděj, tulák, zvíře, které prchá a skrývá se. Děsím staré dámy a děti na mě užasle civí. Jsem jenom klam, iluze nejvyššího řádu, tak neuvěřitelná, až je skutečná.

Má to nějakou logiku? Mají všechna ta zmizení a přesuny nějaký řád? Existuje způsob, jak zůstat v přítomnosti a vnímat ji všemi buňkami těla? Nevím. Jsou tu jisté příznaky tak jako u každé nemoci. Symptomy lze rozpoznat. Vyčerpání, hluk, stres z náhlého probuzení, záblesky světla. Cokoli z toho může spustit další přesun. Jenomže stejně dobře můžu ležet v posteli, v jedné ruce nedělní vydání *Timesů*, ve druhé kávu, Clare podřimuje vedle mě, a znenadání se ocitnu v roce 1976 a koukám na sebe. Je mi třináct a sekám u dědy s babičkou trávník. Někdy to trvá jen okamžik. Jako když jedete v autě a posloucháte rádio, ve kterém se jedna stanice plete přes druhou. Ocítám se mezi lidmi na ulici, v hledištích a v rozvášněných davech, ale často jsem sám: v polích, v domě nebo v autě, na pláži či ve třídě základní školy uprostřed noci. Mám strach z vězeňských cel, výtahů plných lidí a zelených pruhů uprostřed dálnice. Pokaždé se vynořím odnikud. Nahý. Jak to vysvětlit? Nikdy se mi nepodařilo vzít si cokoli s sebou. Nemám žádné peníze, šaty ani doklady. Většinu času na svých výpravách trávím tím, že sháním oblečení a schovávám se. Ještě štěstí, že nenosím brýle.

Vážně je to ironie osudu. Jsem domácí typ: rád si hovím v ušáku a miluju potěšení usdlého života. Nechci moc, jen drobné radosti. Pěknou detektivku u postele, vůni Clařiných rudozlatých vlasů, ještě vlhkých po koupeli, ve schránce pohlednici od přátel z dovolené, smetanu vířící v kávě, hebkost kůže pod Clařinými nadry, papírové tašky s nákupem vyrovnané na kuchyňské desce, které jen čekají na to, až je vybalím. Rád bloumám po zavírací hodině mezi regály knihovny a zlehka se dotýkám hřbetů knih. Právě po takových věcech zoufale toužím, když mne od nich rozmar Času zase odtrhne.

A po Clare, vždycky toužím po Clare. Po ospalé Clare po ránu, s tváří pomačkanou od polštáře. Po Clare s rukama ponořenýma v kádi, když vyndává formu a třese s ní, aby se papírová hmota rovnoměrně usadila. Po Clare začtené do knihy, s vlasy splývajícími přes opěradlo židle. Po Clare, která si vtírá krém do rozpraskané zarudlé kůže rukou. Po Clařině tichém šepotu.

Nechci být bez ní. Nechci být sám. A přesto pořád odcházím a ona nemůže jít se mnou.

I

M U Ž M I M O Č A S

Ó, *nikoli* proto
že štěstí, ten předčasný zisk tvé zítřejší ztráty,
je živé.

Ale že být zde je příliš a že si nás zdánlivě přejí
všechny ty vezdejší věci a že se nás podivně
týká
všechno to mizivé. Nás, kdo jsme mizivost sama.

Neboť, co jinak,
ach, běda,
vezmem na druhý břeh? Žádný z těch pracných
názorů odtud, pražádný příběh. Nic.
Bolesti tedy. Anebo námahu bytí,
to hlavně. Anebo dlouhou zkušenost lásky –,
a tedy samé
záhadné věci.

– Rainer Maria Rilke, *Devátá elegie*

PRVNÍ SCHŮZKA, ČÁST PRVNÍ

Sobota 26. října 1991 (Henrymu je 28 let, Clare je 20)

CLARE: V knihovně je chladno a páchne tu čisticí prostředek na koberce, i když kolem sebe vidím jen samý mramor. Zapisuji se do návštěvní knihy: Clare Abshireová, 11.15 hod., 26. 10. 1991, Odd. vzácných tisků. Ještě nikdy předtím jsem v Newberryské knihovně nebyla. Jakmile projdu potmělou a hrozivou vstupní halou, zaplaví mne nadšení. Knihovna mi připadá jako velký dárek pod vánočním stromečkem, jako krabice plná úchvatných knih. Ve výtahu vládne přítmí a téměř naprosté ticho. Vyjždím do třetího patra, vyplňuji žádanku na vystavení čtenářského průkazu a pokračuji dál do Oddělení zvláštních tisků. Podpatky mých bot na dřevěné podlaze hlasitě klapou. Sál je tichý a plný lidí. Na masivních, těžkých stolech se vrší sloupce knih a všude kolem samí horliví čtenáři. Vysokými okny se dovnitř derou paprsky ranního chicagského podzimního slunce. Dojdu k přepážce a беру si štůsek žádanek. Píšu referát na hodinu dějin umění o kelmscottském Chaucerovi. Prohlížím si knihu a vyplňuji příslušný formulář. Chci se ale dozvědět i něco o výrobě papíru v nakladatelství Kelmscott. Rejstřík mi připadá značně nepřehledný, a tak se na dámu za přepážkou obracím s prosbou o pomoc. Zatímco jí

vysvětluju, co se pokouším najít, podívá se na kohosi, kdo prochází za mými zády. „Snad by vám mohl pomoci pan DeTamble,“ říká. Otáčím se a chystám se začít s vysvětlováním zase od začátku, jenomže zjišťuju, že stojím tváří v tvář Henrymu.

Vyrazí mi to dech. Stojí tam přede mnou klidný, oblečený a mladší, než jsem ho viděla kdykoli předtím. Henry pracuje v Newberryské knihovně, stojí přede mnou, je tady. Tady a teď. V přítomnosti. Tetelím se radostí. Henry trpělivě čeká a dívá se na mne, je rozpačitý, ale zdvořilý.

„Mohu vám s něčím pomoci?“ ptá se.

„Henry!“ Jen tak tak se držím, abych se mu nevrhla kolem krku. Oči-vidně mě vidí poprvé.

„My se známe? Omlouvám se, ale...“ Henry se rozhlíží kolem. Bojí se, aby si nás čtenáři nebo jeho spolupracovníci nevšimli. Pátrá v paměti a na- jednou si uvědomuje, že některé z jeho budoucích já tu štěstím zářící dívku zná. Když jsem ho viděla naposled, cugal mi na Lukách prsty u nohou.

Pokouším se mu to vysvětlit. „Clare Abshireová. Zнала jsem tě jako malá...“ Nevím, jak dál. Miluji muže, který stojí přede mnou a nemá na mne jedinou vzpomínku. Má láska je pro něho budoucností. Nejraději bych se tomu hroznému zmatku od srdce zasmála. Ze všech stran se na mne valí vzpomínky na roky strávené s ním, zatímco on na mě překvapeně a s obavami zírá: Henry v tátových starých rybářských kalhotách mne trpělivě zkouší z násobilky, časování francouzských sloves a hlavních měst amerických států; Henry, jak se směje některému z výstředních obědů, které jsem mu coby sedmiletá holčička na palouku připravila; Henry na mých osmnáctých narozeninách ve smokinku, jak si třesoucími se prsty rozepíná knoflíčky u košile. Henry je tady a teď! „Pojď, dáme si kávu nebo něco k jídlu...“ Nemůže přece odmítnout. Jelikož mě miluje v minulosti i v budoucnosti, tak i v přítomnosti v něm musí zůstat nějaká ozvěna lásky z jiných časů. Jakmile souhlasí, spadne mi kámen ze srdce. Domluvíme se, že se ještě ten den večer sejdem v nedaleké thajské restauraci. Žena za přepážkou z nás celou dobu nespouští překvapený pohled. Odcházím a úplně zapomínám na Kelmscott i Chaucera.